

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 191 (XXXV) — Nr. 1169

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 22 decembrie 2023

SUMAR

	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 431 din 11 iulie 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 14 alin. (1) și (5) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice	2–4
Decizia nr. 458 din 13 iulie 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 103 alin. (3) și ale art. 118 din Codul de procedură penală	5–7
★	
Rectificări	8

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 431

din 11 iulie 2023

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 14 alin. (1) și (5) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Simina Popescu-Marin	— magistrat-asistent

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, reține următoarele:

7. Prin încheierile din 5 octombrie 2020, pronunțate în dosarele nr. 2.516/115/2019, nr. 2.536/115/2019 și nr. 2.563/115/2019, **Tribunalul Mehedinți — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a sintagmei „de până la” din cuprinsul art. 14 alin. (1) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice și a dispozițiilor art. 14 alin. (5) din anexa nr. VI la aceeași lege-cadru.** Excepția a fost ridicată de Sindicatul Național al Polițiștilor și Personalului Contractual din Ministerul Afacerilor Interne, pentru membrii de sindicat Marinel Alin Mirigel, Cristian Ciungu și Levente Karacsony, în cauze având ca obiect soluționarea unor cereri privind calcularea drepturilor salariale pentru funcționarii publici cu statut special (polițiști).

8. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** se susține, în esență, că prevederile art. 14 alin. (5) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017 sunt neconstituționale, deoarece, prin puterea acordată ministrului de interne de a stabili drepturile salariale ale polițiștilor, permit acestuia să adauge la Legea fundamentală. Or, Constituția prevede că drepturile salariale ale polițiștilor se stabilesc numai prin lege. Se susține că ordonatorul de credite nu se va rezuma la aplicarea legii, ci o va putea completa, prin stabilirea unor criterii suplimentare față de cele prevăzute de lege pentru acordarea compensației. Ordonatorul principal de credite a delegat această competență ordonatorilor secundari de credite, cuantumurile sporurilor, la nivelul structurilor Ministerului Afacerilor Interne, fiind aprobate prin note-raport clasificate ca secrete. Ca atare, beneficiarii acestora nu au posibilitatea să cunoască modalitatea de calcul al sporului pentru pericol deosebit, deși normele care reglementează această modalitate trebuie să fie caracterizate de stabilitate și previzibilitate. Prin urmare, dispozițiile criticate nu îi permit beneficiarului sporurilor să își adapteze conduita în mod corespunzător și nici să își reprezinte corect alcătuirea drepturilor sale salariale, fiind încălcate, astfel, art. 1 alin. (4) și (5), art. 31 și art. 73 alin. (3) lit. j) din Constituție. Autorul excepției consideră că, începând cu Ordonanța Guvernului nr. 38/2003 privind salarizarea și alte drepturi ale polițiștilor, toate reglementările legale care au statuat cu privire la sporurile instituite de textele normative criticate în prezenta cauză sunt neconstituționale. Este invocată Decizia Curții Constituționale nr. 318 din 21 mai 2019, prin care instanța de contencios constituțional a constatat că dispozițiile art. 14 alin. (4) din anexa nr. VII la Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice sunt neconstituționale. În final, se solicită Curții Constituționale să înlăture „dispozițiile neconstituționale din întreaga reglementare succesivă a acestei componente salariale, cu influență asupra salarizării polițiștilor”.

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioan-Sorin-Daniel Chiriazii.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „de până la” din cuprinsul art. 14 alin. (1) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice și a dispozițiilor art. 14 alin. (5) din anexa nr. VI la aceeași lege-cadru, excepție ridicată de Sindicatul Național al Polițiștilor și Personalului Contractual din Ministerul Afacerilor Interne, pentru membrul de sindicat Marinel Alin Mirigel, în Dosarul nr. 2.516/115/2019 al Tribunalului Mehedinți — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.768D/2020.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Președintele Curții dispune să se facă apelul și în dosarele nr. 1.769D/2020 și nr. 1.770D/2020, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a aceluiași dispoziții legale, excepție ridicată de Sindicatul Național al Polițiștilor și Personalului Contractual din Ministerul Afacerilor Interne, pentru membrii de sindicat Cristian Ciungu și Levente Karacsony, în dosarele nr. 2.536/115/2019 și nr. 2.563/115/2019 ale Tribunalului Mehedinți — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal.

4. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

5. Având în vedere obiectul identic al excepțiilor de neconstituționalitate, Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor. Reprezentantul Ministerului Public este de acord cu măsura conexării dosarelor. Curtea, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea dosarelor nr. 1.769D/2020 și nr. 1.770D/2020 la Dosarul nr. 1.768D/2020, care a fost primul înregistrat.

6. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care invocă Decizia Curții Constituționale nr. 294 din 17 mai 2022 și pune concluzii de respingere, ca devenită inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 14 alin. (5) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017 și de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 14 alin. (1) din anexa nr. VI la aceeași lege-cadru.

9. **Tribunalul Mehedinți — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal**, referitor la art. 14 alin. (5) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017, reține că, în măsura în care legiuitorul a prevăzut prin Legea fundamentală că drepturile salariale ale polițiștilor se stabilesc prin lege, iar prin ordin de ministru (al ordonatorului principal de credite) se stabilesc doar unitățile, categoriile de personal, condițiile, criteriile și mărimea compensației, rezultă că textul de lege referitor la ordinul ministrului înfrânge Legea fundamentală, deoarece s-ar admite oportunitatea ordonatorului de credite de a completa Legea fundamentală, adăugând la aceasta (nu doar în ceea ce privește reglementarea aspectelor care țin de accesul la profesie, conduită profesională, drepturi și obligații care vizează conținutul atribuțiilor de serviciu, sancțiuni etc., ci și prin reglementarea aspectelor care țin de drepturile salariale ale categoriei profesionale respective). Într-o atare ipoteză, drepturile salariale trebuie să fie clare, previzibile, predictibile și nu ar trebui să fie stabilite prin ordin cu caracter secret al ministrului. Exprimând opinia asupra excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 14 alin. (1) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017, instanța consideră că, prin acest text de lege, se dă posibilitatea ordonatorului de credite să stabilească în concret mărimea compensației. În acest caz, textul de lege nu se referă la sporuri sau premii care au în vedere merite individuale, concretizate în rezultate deosebite din punct de vedere cantitativ sau calitativ ale activității profesionale, ci se referă la condiții obiective de desfășurare a muncii, incidente în cazul unor categorii extinse de personal, astfel că stabilirea unor tratamente diferențiate pentru persoane care își desfășoară munca în aceleași condiții, în funcție de rezultatele muncii, nu intră în ipoteza normei de lege analizate. Instanța reține că sintagma „*de până la*” nu este una predictibilă și clară și, în consecință, nu respectă exigențele constituționale.

10. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, prevederile legale criticate, raportate la dispozițiile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

13. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 14 alin. (1) și (5) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 492 din 28 iunie 2017, care au următorul cuprins:

— Art. 14 alin. (1) și (5) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017: „(1) Pentru munca cu grad ridicat de risc sau, după caz, în condiții de pericol deosebit, desfășurată în exercitarea atribuțiilor funcționale, stabilite potrivit domeniilor de responsabilitate ale unității, personalul militar, polițiștii, funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare și personalul civil care execută, conduc, coordonează sau contribuie la realizarea misiunilor de operații

speciale, misiunilor și/sau activităților deosebite ori de specialitate, misiunilor operative de protecție a demnitarilor, a acțiunilor de gardare, protecție și control antiterorist, supraveghere operativă, a procedurilor speciale și activităților de pază, supraveghere, escortare, reeducare, integrare și asistență medicală și psihologică pentru persoanele arestate preventiv sau condamnate cu pedepse privative de libertate ori care au solicitat sau au dobândit o formă de protecție în România, culegere, prelucrare, centralizare, verificare și valorificare a informațiilor sau datelor/situațiilor/documentelor/actelor, investigații, acțiuni și intervenție, efectuarea actelor de cercetare penală specială, beneficiază de o compensație de risc/pericol deosebit de până la 30% calculată la solda de funcție/salariul de funcție/salariul de bază. [...]

(5) Unitățile, categoriile de personal, condițiile, criteriile și mărimea compensației se stabilesc prin ordin al ordonatorului principal de credite.”

14. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că prevederile legale criticate contravin dispozițiilor din Constituție cuprinse în art. 1 alin. (4) și (5) privind separația și echilibrul puterilor în stat și obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor, art. 16 privind egalitatea în drepturi, art. 31 privind dreptul la informație și art. 73 alin. (3) lit. j) referitor la reglementarea prin lege organică a statutului funcționarilor publici. De asemenea, sunt invocate dispozițiile art. 23 alin. (2) privind dreptul la muncă din Declarația Universală a Drepturilor Omului.

15. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că prevederile de lege criticate au mai format obiect al controlului de constituționalitate, exercitat prin prisma unor critici similare celor formulate în prezentele cauze. Astfel, prin Decizia nr. 294 din 17 mai 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 616 din 23 iunie 2022, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 14 alin. (5) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice sunt neconstituționale. Prin aceeași decizie, Curtea a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 14 alin. (1) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017 și a constatat că aceste dispoziții sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

16. Referitor la dispozițiile art. 14 alin. (5) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017, Curtea Constituțională a evocat jurisprudența sa anterioară reprezentată de Decizia nr. 318 din 21 mai 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 606 din 23 iulie 2019, prin care a constatat neconstituționalitatea dispozițiilor art. 14 alin. (4) din anexa nr. VII la Legea-cadru nr. 284/2010, care, în esență, aveau același conținut cu cele cuprinse în art. 14 alin. (5) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017.

17. Curtea a reținut că, prin actul pe care este abilitat de art. 14 alin. (4) din anexa nr. VII la Legea-cadru nr. 284/2010 să îl emită, ordonatorul de credite nu se va rezuma doar la un act de aplicare a dispozițiilor Legii-cadru nr. 284/2010, ci va putea să le completeze, instituind condiții și criterii de acordare a compensației suplimentare față de cele stabilite prin această lege-cadru.

18. Analizând dispozițiile art. 14 alin. (1) din anexa nr. VII la Legea-cadru nr. 284/2010, Curtea a statuat că, deoarece prevăd că acordarea compensației de risc/pericol deosebit se face într-o marjă de până la 30%, calculată la solda de funcție/salariul de funcție/salariul de bază, ordonatorul de credite are posibilitatea să stabilească în mod concret mărimea acestei compensații. Cu toate acestea, dispozițiile de lege analizate

nu se referă la sporuri sau premii care au în vedere merite individuale concretizate în rezultate deosebite din punct de vedere cantitativ sau calitativ ale activității profesionale, ci se referă la condiții obiective de desfășurare a muncii, incidente în cazul unor categorii extinse de personal, astfel că stabilirea unor tratamente diferențiate între persoane care își desfășoară munca în aceleași condiții în funcție de rezultatele muncii nu intră în ipoteza normei de lege analizate. De altfel, un asemenea tratament ar contraveni principiului egalității în drepturi a cetățenilor, consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție.

19. De asemenea, Curtea a apreciat că nu poate fi invocată nicio eventuală diferențiere în funcție de nivelul de risc sau pericol al muncii pentru a justifica stabilirea unor noi criterii de către ordonatorul de credite, de vreme ce dispozițiile art. 14 alin. (1) din anexa nr. VII la Legea-cadru nr. 284/2010 precizează, în mod clar, că se referă la „munca cu grad ridicat de risc sau, după caz, în condiții de pericol deosebit”, iar alin. (2) al aceluiași articol de lege circumscrie în mod clar sfera personalului și a activităților care justifică acordarea compensației.

20. Prin urmare, dispozițiile art. 14 alin. (4) din anexa nr. VII la Legea-cadru nr. 284/2010 generează incertitudine și neclaritate în privința aplicării dispozițiilor alin. (1) și (2) ale aceluiași articol de lege, categoriile de personal cuprinse în ipoteza normei neputând anticipa natura criteriilor și condițiilor ce vor fi stabilite de ordonatorul de credite. În consecință, Curtea a constatat încălcarea exigențelor art. 1 alin. (5) din Constituție.

21. Curtea a mai reținut că libertatea ordonatorului de credite de a stabili în mod concret cuantumul compensației în marja prevăzută de lege nu se poate raporta decât la criteriile și condițiile stabilite de lege, așa cum, de altfel, statuează și art. 3 lit. b) din Legea-cadru nr. 284/2010, potrivit căruia „drepturile de natură salarială se stabilesc numai prin norme juridice de forță legii”.

22. În condițiile în care prevederile art. 14 alin. (5) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017 au un conținut identic cu cel

al normelor constatate deja ca fiind contrare Constituției, Curtea a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 14 alin. (5) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017 sunt neconstituționale.

23. Având în vedere că, potrivit dispozițiilor art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, „nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale” și ținând cont că Decizia nr. 294 din 17 mai 2022, mai sus citată, a fost pronunțată ulterior sesizării instanței de contencios constituțional în prezentele cauze, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a art. 14 alin. (5) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017 a devenit inadmisibilă.

24. În acord cu jurisprudența constantă a Curții Constituționale, în temeiul deciziei anterior menționate, prin care s-a admis excepția, prezenta decizie poate constitui motiv al unei cereri de revizuire (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 17 din 21 ianuarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 440 din 26 mai 2020, paragraful 34, și Decizia nr. 246 din 20 aprilie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 661 din 5 iulie 2021, paragraful 15).

25. Referitor la critica de neconstituționalitate formulată cu privire la art. 14 alin. (1) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017, Curtea a reiterat jurisprudența sa potrivit căreia sistemul de salarizare, indiferent de categoria profesională vizată, nu se regăsește printre domeniile strict și limitativ prevăzute, care, conform art. 73 alin. (3) din Constituție, fac obiectul de reglementare al legii organice și, în consecință, a constatat caracterul neîntemeiat al acestei critici.

26. Neintervenind elemente noi, de natură să determine reconsiderarea jurisprudenței Curții Constituționale, considerentele reținute în Decizia nr. 294 din 17 mai 2022, precitată, își păstrează valabilitatea și în cauza de față.

27. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca devenită inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 14 alin. (5) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, excepție ridicată de Sindicatul Național al Polițiștilor și Personalului Contractual din Ministerul Afacerilor Interne, pentru membrii de sindicat Marinela Alin Mirigel, Cristian Ciungu și Levente Karacsony, în dosarele nr. 2.516/115/2019, nr. 2.536/115/2019 și nr. 2.563/115/2019 ale Tribunalului Mehedinți — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de același autor în aceleași dosare ale aceleiași instanțe judecătorești și constată că dispozițiile art. 14 alin. (1) din anexa nr. VI la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Mehedinți — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 11 iulie 2023.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Simina Popescu-Marin

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 458

din 13 iulie 2023

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 103 alin. (3) și ale art. 118 din Codul de procedură penală

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Laura-Iuliana Scântei	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Cristina Teodora Pop	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Nicoleta-Ecaterina Eucarie.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 103 alin. (3) și ale art. 118 din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Ionel Rafael Dunarințu în Dosarul nr. 3.633/101/2016 al Curții de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.171D/2019.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Magistratul-asistent referă asupra faptului că, la dosarul cauzei, autorul a depus o cerere de judecată în lipsă.

4. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 103 alin. (3) din Codul de procedură penală ca neîntemeiată și de respingere, ca devenită inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 118 din Codul de procedură penală. Referitor la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 118 din Codul de procedură penală, se solicită respingerea acesteia ca devenită inadmisibilă, având în vedere Decizia nr. 236 din 2 iunie 2020 și Încheierea de sesizare a Curții Constituționale din 21 mai 2019 a Curții de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori. Cu privire la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 103 alin. (3) din Codul de procedură penală, se solicită respingerea, ca neîntemeiată, având în vedere Decizia nr. 108 din 25 februarie 2020.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

5. Prin Încheierea din 21 mai 2019, pronunțată în Dosarul nr. 3.633/101/2016, **Curtea de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 103 alin. (3) și ale art. 118 din Codul de procedură penală**, excepție ridicată de Ionel Rafael Dunarințu într-o cauză având ca obiect soluționarea unor apeluri, printre care și cel declarat de autorul excepției, împotriva unei sentințe penale prin care acesta

a fost condamnat pentru comiterea infracțiunii de instigare la infracțiunea de tăiere de arbori din fondul forestier național.

6. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține, în esență, că, în practică, din combinarea dispozițiilor din Legea nr. 682/2002 privind protecția martorilor, s-a creat instituția „martorului denunțător”, ca „subspecie” a două instituții autonome, și anume „denunțătorul” (reglementat de dispozițiile art. 290 din Codul de procedură penală) și „martorul” (reglementat de dispozițiile art. 114 din Codul de procedură penală). Apreciază că „martorul denunțător” nu oferă aceleași garanții de obiectivitate și imparțialitate ca martorul obișnuit, deoarece este un martor condiționat de o dublă subiectivitate, una derivând din statutul său de denunțător, iar cealaltă derivând din beneficiul pe care i-l acordă legea, reprezentat de reducerea la jumătate a limitelor prevăzute de lege pentru infracțiunile pe care le-a comis. Se susține, totodată, că, pe de o parte, persoana care formulează un denunț penal cu recredință este pasibilă de angajarea răspunderii penale atât pentru comiterea infracțiunii de inducere în eroare a organelor judiciare, cât și pentru comiterea infracțiunii de mărturie mincinoasă, iar, pe de altă parte, „martorul denunțător” este o persoană profund interesată de obținerea beneficiului reducerii de pedeapsă. Apreciază că aceste două elemente, dublate de presiunea exercitată de procuror, determină lipsa de obiectivitate și bună-credință a „martorului denunțător” și că, în practică, deși „martorul denunțător” și-a reconsiderat declarațiile date anterior, instanțele judecătorești au valorizat primele declarații ale acestuia, acestea fiind considerate suficiente pentru înlăturarea prezumției de nevinovăție. Consideră că, în acest mod, se ajunge ca soluția de condamnare să se întemeieze „în mod exclusiv sau determinant” pe declarațiile „martorului denunțător”, cu afectarea principiilor procesului echitabil și al prezumției de nevinovăție. Totodată, se susține că se aduce atingere principiului egalității de arme între acuzare și apărare. Dacă legiuitorul a limitat de o manieră absolută libertatea judecătorului de apreciere a probatoriului în ipotezele altor martori, potențial subiectivi, ca o măsură eficientă de contrabalansare și de menținere a echilibrului între diferitele principii fundamentale care guvernează procesul penal, aceeași măsură trebuie reglementată și cu privire la „martorul denunțător”. Or, nereglementarea de către legiuitor în acest sens determină încălcarea dispozițiilor constituționale ale art. 1 alin. (3) și (5), ale art. 20, ale art. 21 alin. (3), ale art. 23 alin. (11), ale art. 24 alin. (1) și ale art. 53. În concluzie, se susține că dispozițiile art. 103 alin. (3) din Codul de procedură penală sunt neconstituționale în măsura în care nu sunt incluse în excepția de la regula libertății aprecierii probelor și ipotezele declarațiilor învinuitorilor, ale suspectilor, ale inculpaților din acea cauză, ale martorilor, care beneficiază de exonerare de răspundere pentru faptele denunțate.

7. **Curtea de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori** opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, arătând că dispozițiile legale criticate nu sunt contrare prevederilor constituționale și convenționale invocate.

8. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

9. **Avocatul Poporului** apreciază că dispozițiile legale criticate sunt constituționale. În acest sens, face trimitere la considerentele deciziilor Curții Constituționale nr. 778 din 17 noiembrie 2015, nr. 63 din 22 ianuarie 2019 și nr. 519 din 6 iulie 2017, precum și la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în materia probelor în procesul penal.

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 103 alin. (3) și ale art. 118 din Codul de procedură penală, care au următorul cuprins:

— Art. 103 alin. (3): *„Hotărârea de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei nu se poate întemeia în măsură determinantă pe declarațiile investigatorului, ale colaboratorilor ori ale martorilor protejați.”;*

— Art. 118: *„Declarația de martor dată de o persoană care, în aceeași cauză, anterior declarației a avut sau, ulterior, a dobândit calitatea de suspect ori inculpat nu poate fi folosită împotriva sa. Organele judiciare au obligația să menționeze, cu ocazia consemnării declarației, calitatea procesuală anterioară.”*

13. Se susține că textele legale criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (5) referitoare la calitatea legii, ale art. 20 referitoare la tratatele internaționale privind drepturile omului și ale art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil, precum și prevederilor art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale cu privire la dreptul la un proces echitabil.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că dispozițiile legale criticate au mai făcut obiectul unor critici de neconstituționalitate similare, Curtea Constituțională pronunțând, în acest sens, Decizia nr. 118 din 2 martie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 535 din 24 mai 2021, prin care a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate invocată.

15. Prin Decizia nr. 118 din 2 martie 2021, paragrafele 20—28, Curtea a reținut că, prin dispozițiile art. 103 alin. (3) din Codul de procedură penală, legiuitorul a instituit unele limitări ale principiului liberei aprecieri a probelor. Totodată, luând în

considerare și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (Hotărârea din 28 februarie 2006, pronunțată în Cauza *Krasniki împotriva Republicii Cehe*, paragrafele 76—79; Hotărârea din 14 februarie 2002, pronunțată în Cauza *Visser împotriva Olandei*, paragrafele 43—46), Curtea a apreciat că, reglementând dispozițiile art. 103 alin. (3) din Codul de procedură penală, legiuitorul a avut în vedere echitatea procesului penal în contextul existenței unor situații în care martorii protejați nu sunt prezenți pentru a fi audiați într-un proces public și contradictoriu, astfel că persoana acuzată nu beneficiază de toate garanțiile procedurale, iar nu atât faptul că aceste persoane au anumite interese legate de tragerea la răspundere penală a propriei persoane.

16. Din perspectiva denunțatorului, în condițiile în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege și acesta dobândește calitatea de martor protejat (în sens larg), dispozițiile art. 103 alin. (3) din Codul de procedură penală sunt pe deplin aplicabile. În cazul în care denunțatorul nu dobândește calitatea de martor protejat (în sens larg), dispozițiile art. 103 alin. (3) din Codul de procedură penală nu sunt aplicabile, denunțatorul putând fi audiat în calitate de martor, într-o procedură publică și contradictorie, cu respectarea dispozițiilor referitoare la audierea martorilor. În acest din urmă caz, Curtea a distins două situații, după cum există sau nu există un interes în obținerea unui beneficiu din perspectiva tragerii acestora la răspundere penală. Astfel, în cazul în care denunțatorul nu are niciun beneficiu din perspectiva tragerii sale la răspundere penală, declarația sa dată în calitate de martor este comparabilă, din perspectivă procesuală, cu declarația oricărui alt martor, beneficiind de același tratament.

17. În cazul în care denunțatorul are un beneficiu din perspectiva tragerii sale la răspundere penală, fiind interesat de satisfacerea propriilor interese, poziția sa se aseamănă într-o oarecare măsură cu cea a persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente. Referitor la aceștia din urmă, Curtea a precizat că, fiind interesați în proces, ei acționează pentru apărarea intereselor lor legitime; ca urmare, declarațiile lor în legătură cu cauza în care au calitate procesuală principală sunt, de principiu, concentrate în susținerea poziției pe care o au, ceea ce îi poate determina să facă declarații necorespunzătoare adevărului. Or, spre deosebire de vechea reglementare, Codul de procedură penală a înlăturat prevederea expresă potrivit căreia declarațiile părții (persoanei) vătămate, părții civile și părții responsabile civilmente pot servi la aflarea adevărului numai în măsura în care sunt coroborate cu fapte și împrejurări ce rezultă din ansamblul probelor. Astfel, cu excepția declarațiilor prevăzute de dispozițiile art. 103 alin. (3) din Codul de procedură penală, celelalte declarații au o valoare probatorie necondiționată, fiind supuse numai principiului liberei aprecieri a probelor.

18. Totodată, Curtea a constatat că în majoritatea țărilor membre ale Consiliului Europei nu există vreo dispoziție legală care să reglementeze valoarea probantă predefinită a declarației denunțatorului date în calitate de martor, fiind aplicabil principiul liberei aprecieri a probelor de către instanța judecătorească.

19. Având în vedere cele anterior expuse, Curtea a apreciat că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 103 alin. (3) din Codul de procedură penală este neîntemeiată în raport cu criticile formulate.

20. Referitor la excepția de neconstituționalitate având ca obiect dispozițiile art. 118 din Codul de procedură penală, Curtea a constatat, prin aceeași Decizie nr. 118 din 2 martie 2021, paragraful 26, că a pronunțat Decizia nr. 236 din 2 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 597 din 8 iulie 2020, prin care a admis excepția de neconstituționalitate și a stabilit că soluția legislativă cuprinsă în art. 118 din Codul de procedură penală, care nu reglementează dreptul martorului la tăcere și la neautoincriminare, este neconstituțională. De asemenea, Curtea a apreciat că motivele dezvoltate în considerentele Deciziei nr. 236 din 2 iunie 2020, precizată, sunt relevante și în ceea ce privește susținerile formulate în cauză.

21. În aceste condiții, Curtea a reținut că, din perspectiva participantului la săvârșirea unei fapte penale, care poate fi audiat în calitate de martor în cauza penală disjunctă, în cazul în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege și acesta dobândește calitatea de martor protejat (în sens larg), dispozițiile art. 103 alin. (3) din Codul de procedură penală sunt pe deplin aplicabile. Dimpotrivă, în ipoteza în care persoana care are calitatea de suspect sau inculpat nu dobândește, în cauza penală disjunctă, calitatea de martor protejat (în sens larg), dispozițiile art. 103 alin. (3) din Codul de procedură penală nu sunt aplicabile, aceasta putând fi audiată în calitate de martor, într-o procedură publică și contradictorie, cu respectarea dispozițiilor referitoare la audierea martorilor. În acest din urmă caz însă, în acord cu considerentele Deciziei nr. 236 din 2 iunie 2020, se reține că, deși legea procesual penală permite persoanei care are deja calitatea de suspect sau inculpat să dobândească calitatea de martor în cauze penale disjuncte, această persoană nu poate fi un „martor veritabil”, de vreme ce a participat la săvârșirea infracțiunii și nu are doar cunoștință despre aceasta ori despre fapte sau împrejurări esențiale care determină soarta procesului. Cu alte cuvinte, participantul la săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală are o strânsă legătură cu infracțiunea dedusă judecării, astfel încât în cazul său operează o prezumție de parțialitate — similar părților și subiecților procesuali principali. Or, Curtea a reținut în considerentele Deciziei nr. 59 din 22 ianuarie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 639 din 1 august

2019, referitoare la denunțatori, că, în cazul în care denunțatorul are un beneficiu din perspectiva tragerii sale la răspundere penală, fiind interesat de satisfacerea propriilor interese, poziția sa se aseamănă într-o oarecare măsură cu cea a persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente, așa încât aceștia acționează pentru apărarea intereselor lor legitime; ca urmare, declarațiile lor în legătură cu cauza în care au calitate procesuală principală sunt, de principiu, concentrate în susținerea poziției pe care o au, ceea ce îi poate determina să facă declarații necorespunzătoare adevărului. În acest context, Curtea a observat că actuala lege procesual penală a înlăturat prevederea expresă potrivit căreia declarațiile părții (persoanei) vătămate, ale părții civile și ale părții responsabile civilmente pot servi la aflarea adevărului numai în măsura în care sunt coroborate cu fapte și împrejurări ce rezultă din ansamblul probelor. Astfel, Curtea a constatat că, exceptând declarațiile prevăzute de dispozițiile art. 103 alin. (3) din Codul de procedură penală, celelalte declarații au o valoare probatorie necondiționată, fiind supuse numai principiului liberei aprecieri a probelor.

22. Astfel, Curtea a reținut că, dincolo de criteriile obiective care pot fi folosite pentru a discerne valoarea probatorie a declarației martorilor, rămân de actualitate considerentele potrivit cărora numai adâncă și serioasă pricepere a judecătorilor poate fi cheazășie pentru o evaluare mai aproape de adevăr a declarațiilor făcute de martori, concluzie aplicabilă *mutatis mutandis* și în ceea ce privește persoana care are calitatea de suspect sau inculpat și care dobândește, în cauza penală disjunctă, calitatea de martor. Cu alte cuvinte, Curtea a constatat că, întrucât nu există o normă care să reglementeze valoarea probantă predefinită a declarației persoanei care are calitatea de suspect sau inculpat și care este audiată în cauza penală disjunctă ca martor, rămâne aplicabil principiul liberei aprecieri a probelor de către instanța judecătorească, în acord cu dispozițiile constituționale invocate.

23. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să modifice jurisprudența mai sus menționată, atât considerentele, cât și soluția pronunțată prin decizia mai sus invocată își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

24. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Ionel Rafael Dunarițu în Dosarul nr. 3.633/101/2016 al Curții de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori și constată că dispozițiile art. 103 alin. (3) și ale art. 118 din Codul de procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 13 iulie 2023.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Cristina Teodora Pop

RECTIFICĂRI

La Hotărârea Guvernului nr. 1.302/2023 privind modificarea și completarea unor acte normative referitoare la Programul pentru compensarea cu 90% a prețului de referință al medicamentelor pentru pensionari, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1167 din 21 decembrie 2023, la rubrica semnături, se face următoarea rectificare:

în loc de:

„PRIM-MINISTRU

NICOLAE-IONEL CIUCĂ”

se va citi:

„PRIM-MINISTRU

ION-MARCEL CIOLACU”

★

La Hotărârea Guvernului nr. 1.311/2023 pentru aprobarea indicatorilor tehnico-economici ai obiectivului de investiții „Electrificarea și reabilitarea liniei de cale ferată Constanța—Mangalia”, lucrare de utilitate publică de interes național, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1167 din 21 decembrie 2023, la rubrica semnături, se face următoarea rectificare:

în loc de:

„PRIM-MINISTRU

NICOLAE-IONEL CIUCĂ”

se va citi:

„PRIM-MINISTRU

ION-MARCEL CIOLACU”

★

În anexa nr. 1 la Ordinul ministrului finanțelor nr. 5.266/2023 pentru modificarea și completarea Ordinului ministrului economiei și finanțelor nr. 2.007/2008 privind aprobarea componentei Comisiei pentru autorizarea operatorilor economici din domeniul cu reglementări specifice și a Regulamentului de organizare și funcționare a acesteia, precum și a Criteriilor referitoare la autorizarea funcționării unităților emitente de tichete, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1087 din 4 decembrie 2023, se face următoarea rectificare:

— în anexa nr. 26 la Ordinul ministrului economiei și finanțelor nr. 2.007/2008, la pct. 2, în loc de: „... unități emitente de vouchere destinate victimelor infracțiunii ...” se va citi: „... unități emitente de tichete sociale pe suport electronic pentru sprijin educațional pentru preșcolarii și elevii dezavantajați ...”.

★

În anexa nr. 3 la Ordinul ministrului educației nr. 6.760/2023 privind organizarea simulării evaluării naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a și a simulării probelor scrise ale examenului național de bacalaureat, în anul școlar 2023—2024, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1125 din 13 decembrie 2023, se face următoarea rectificare:

— la disciplina „Istorie”, coloana „Conținuturi”, la litera C „Statul și politica”, punctul 2, în loc de: „2. Aspectele referitoare la faptele istorice desfășurate în secolul al XX-lea din conținutul statului român modern: de la proiect politic la realizarea României Mari (secolele XVIII—XX)” se va citi: „2. aspectele referitoare la faptele istorice desfășurate în secolul al XX-lea din conținutul Statul român modern: de la proiect politic la realizarea României Mari. (secolele XVIII—XX)”

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro
Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

